

TIEDOTE

Julkaistavissa 14.11.2013 klo 14.15

Tupakkapolitiikan kehittämistyöryhmä:

Tupakkatuotteet tarkkaan säätelyyn

Kansallisista asiantuntijoista koostuva työryhmä on visioinut niitä keinoja, joilla Suomi pääsee tupakattomaksi ja eroon tupakan suurista vaurioista. Eräät ryhmän ehdotukset voivat nyt tuntua vaikeasti toteutettavilta, mutta tälläkin hetkellä lainsäädännössä on säädöksiä, jotka vielä 10 -20 vuotta sitten olisivat tuntuneet mahdottomilta. Työryhmä toivoo, että valtiolta soveltaisi esitettyjä ehdotuksia tulevassa päätöksenteossa. Työryhmä uskoo, että esitettyjen ehdotusten avulla on mahdollista päästä tupakattomaan Suomeen jo vuonna 2030.

Tupakkapolitiikan kehittämistyöryhmä esittää lisättäväksi tupakkatuotteiden säätelyä. Tupakkatuotteet tulee määritellä tupakkalaissa ei-normaaleiksi kulutushyödykkeiksi eikä niitä tule rinnastaa elintarvikkeisiin. Kaikilta uusilta nikotiinia sisältäviltä tuotteilta tulee työryhmän näkemyksen mukaan edellyttää lääkkeitä vaadittavaa hyväksymismenettelyä, ellei niitä voida kieltää.

Tupakkatuotteiden riippuvuutta aiheuttavia ja voimistavia ominaisuuksia vahvistetaan luvallisesti ja tarkoituksella erilaisilla lisäaineilla (mm. mentoli, sokerit, lakritsi), koska ne ovat viranomaisten hyväksymiä elintarvikkeiden lisäaineita. Rinnastus luvallisiin lisäaineisiin on työryhmän näkemyksen mukaan täysin väärä, koska mm. elintarvikkeiden ja kosmetiikan lisäaineet altistavat ihmiset lisäaineille aivan eri tavoin kuin lisäaineiden palamistuotteet. Tämän vuoksi työryhmä esittää, ettei tupakkatuotteiden happamuutta ja makua muuttavien aineiden, puudutteiden ja sokereiden lisäämistä tupakkatuotteisiin sallittaisi lainkaan.

Ei uusia nikotiinituotteita markkinoille

Työryhmä esittää uusien nikotiini- tai tupakkatuotteiden kieltämistä. Tupakkatuotteiden rinnalle ja niitä korvaamaan tuotavia uusia nikotiinituotteita markkinoidaan vähemmän haitallisina. Kuitenkin tarkastelun lähtökohdaksi tulee ottaa uuden tuotteen itsessään aiheuttamat mahdolliset haitat ja yhteiskunnalliset vaikutukset eikä sitä, ovatko ne vähemmän haitallisia kuin jo markkinoilla olevat tupakkatuotteet.

Uudet nikotiinituotteet aiheuttavat ja ylläpitävät nikotiiniriippuvuutta. Tieteellistä tutkimusnäyttöä niiden tehosta tupakoinnin lopettamisen apuvälineinä ei ole riittävästi.

Vain täydellinen savuttomuus toimii

Maailman terveysjärjestön alainen kansainvälinen syöväntutkimuslaitos on luokitellut tupakansavun syöpävaaralliseksi aineeksi ja Suomi on sisällyttänyt sitä koskevan säädöksen tupakkalakiin. Tupakansavun syöpävaarallisuudelle ei ole voitu osoittaa määrällistä alarajaa, jonka alapuolella syöpävaaraa tai muita terveysvaaroja ei ilmenisi.

Tämän vuoksi työryhmä ehdottaa, että tupakkatuotteiden käyttö kielletään leikkipuistoissa ja –kentillä, uimarannoilla, bussikatoksissa, nuorille tarkoitetuilla leireillä (esim. rippileirit) sekä kunnallisissa ja valtionrahoitteisissa vuokra-asunnoissa. Lisäksi tupakkalaissa tulee säätää, että asuinkiinteistön omistajalla/hallituksella on velvollisuus suojella asukkaita sisäilman tupakansavuallistukselta asuinkiinteistön sisätiloissa ja rakennukseen rajoittuvilla ulkoalueilla.

Valmistaja korvaamaan vahinkoja

Tupakkatuotteet on tarkoituksella suunniteltu ja valmistettu siten, että ne aiheuttavat käyttäjälleen riippuvuuden ja ylläpitävät sitä. Tämän vuoksi työryhmän näkemyksen mukaan ei ole perusteltua, että kuluttajat ja yhteiskunta joutuvat maksamaan nikotiiniriippuvuuden seurauksena aiheutuvien sairauksien hoidon ja tupakasta vieroituksen kulut. Tupakkatuotteiden aiheuttamien vahinkojen korvaamisessa tulee menetellä samalla tavalla kuin lääkkeiden, myrkkujen, liikennetapaturmien ja muiden vaarallisten aineiden aiheuttamien vahinkojen korvaamisessa.

Jotta nikotiiniriippuvuudesta suoraan ja välillisesti aiheutuvat yksilökohtaiset kustannukset voidaan kohdistaa tupakkatuotteiden valmistajiin ja maahantuojaan, työryhmä ehdottaa yksinkertaisen rahastopohjaisen korvausjärjestelmän luomista.

Työryhmä muistuttaa, että ihmisten terveyden- ja kuluttajansuojelun perusteella tupakkatuotteiden valmistus ja myynti kiellettäisiin niiden haitallisuuden takia, jos ne nyt tuotaisiin markkinoille uusina tuotteina.

Kokonaisuudessaan tupakkapolitiikan kehittämistyöryhmän ehdotukset ovat tiedotteen liitteessä.

Lisätietoja:

Professori Pekka Puska, puh. 040 771 5571

Professori Kari Reijula, puh. 040 550 2050

Toiminnanjohtaja Mervi Hara, puh. 050 460 2324

Ylilääkäri Antero Heloma, puh. 040 5281 590

Tupakkapolitiikan kehittämistyöryhmä luovutti raporttinsa peruspalveluministeri Susanna Huoviselle tänään Helsingissä.

Työryhmään ovat kuuluneet lapsiasiavaltuutettu Maria Kaisa Aula, toiminnanjohtaja Mervi Hara, ylilääkäri Antero Heloma, tutkimusprofessori Jaakko Kaprio, toiminnanjohtaja Kristiina Patja, professori Pekka Puska, johtaja Katariina Rautalahti, pääsihteeri Matti Rautalahti, professori Kari Reijula, professori Arja Rimpelä, erikoislääkäri Olli Simonen ja professori Harri Vainio.

Työryhmän asiantuntijana on ollut OTT Michael Saarikoski.